

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

STUDIE A KRÁTKÉ CLÁNKY

PŘEHLED VÝZKUMŮ 46

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-71-0

130115280

PŘEDNÍ ZPRÁVA
NA STARÉM MĚSTĚ V LITOMÝŘI A MĚSTĚ PRAHA
K ASPEKTŮM VÝZKUMŮ MĚSTY LITOMÝŘI

PŘEDNÍ ZPRÁVA
VÝZKUMŮ

VÝZKUMŮ
VÝZKUMŮ

93 95458

BRNO 2005

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Jaroslav Tejral

Výkonná redakce
Assistant Editors

Dana Gregorová, Balázs Komoróczy, Rudolf Procházka,
Lubomír Šebela, Petr Škrdla

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz/3cacz.htm>

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-71-0

Copyright © 2005 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Tisk/Print Gloria Rosice

Pokyny pro autory na internetové stránce <http://www.iabrno.cz/3ca1cz.htm>
Instructions to authors on internet pages

barvy, tyl je šedobílý. Na silicitové sekery se využívala především její varieta G, jejíž zdroje jsou ve střední části krakovsko-čenstochovské jury kolem řeky Krztynia (určil A. Přichystal z Ústavu geologických věd PřF MU Brno).

Z oblasti Kosíře jsou známy již tři podobné artefakty. A. Gottwald popsal dvě „pazourkové“ sekerky, jednu z k. ú. Slatinky, druhou z k. ú. Čelechovice na Hané, další sekeru (eratický silicit z glacienních sedimentů) z téhož k. ú. popsal A. Přichystal (Přichystal 2000).

Vzhledem k tomu, že jde o povrchový nález, není možno sekerku zatím přesněji chronologicky zařadit. Z eneolitických kultur bylo dosud na katastru obce Slatinice doloženo osídlení v období kultury s nálevkovitými poháry, se zvoncovitými poháry a náhodný nález náležíci kultuře se šňůrovou keramikou (Státní archeologický seznam, 24-22-22/32, 36 a 37). Další nejbližší osídlení v eneolitu je známo z polohy „U Lusthózu“ na k. ú. Drahanovice, cca 1 km západně od místa nálezu, kde se nachází mohylník kultury s nálevkovitými poháry (Šmíd 2003, 25–26, 49).

Hana Dehnerová, NPÚ, ú. o. p. Olomouc

Literatura

- Přichystal, A. 2000: Čelechovice na Hané (okr. Prostějov). PV 41 (1999), 109–111.
Šmíd, M. 2003: Mohylová pohřebiště kultury nálevkovitých pohárů na Moravě, Pravěk – Supplementum 11.

Resumé

Slatinice (Bez. Olomouc). „U kříže“. Äneolithikum. Einzelfund. Oberflächensammlung.

SUDOMĚŘICE (okr. Hodonín)

„Horní chmelnice“ a „Valcha“. KKK, KZP. Sídliště. Záchraný výzkum.

V průběhu března a dubna roku 2004 pokračoval druhou etapou záchraný archeologický výzkum na trase obchvatu obce Sudoměřice. Mimo jiné (viz kap. Doba železná, Doba římská a stěhování národů, Středověk a novověk) zde bylo odkryto několikafázové eneolitické sídliště. Nepodařilo se získat další doklady časně eneolitického osídlení, identifikovaného během první etapy v roce 2003 (Parma 2004, 146), velmi sporadické jsou také doklady osídlení kultury zvoncovitých pohárů (zlomky charakteristické keramiky pocházejí výhradně z promísených kulturních vrstev nebo byly opět zachyceny pouze jako intruze v mladších objektech). Oproti tomu řadou dalších odkrytých sídlištních jam byly rozšířeny poznatky o zdejších, poměrně rozsáhlém sídlišti kultury s kanelovanou keramikou. Mezi neobvyklé nálezy z tohoto období se řadí izolovaný žárový hrob, uložený v lahovitě urně v běžném sídlištním objektu.

David Parma, ÚAPP Brno

Literatura

- Parma, D. 2004: Sudoměřice (okr. Hodonín). PV 45 (2004), Brno, 146.

Resumé

Sudoměřice (Bez. Hodonín). „Horní chmelnice“ u. „Valcha“. Badener- u. Glockenbecherkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

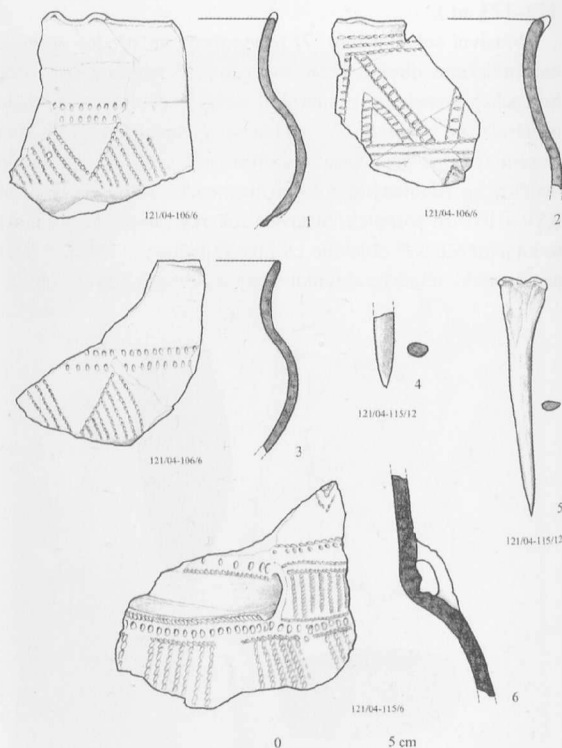
TROUBSKO (okr. Brno-venkov)

Par. č. 1266/14 až 1266/17. JeK. Sídliště. Záchraný výzkum.

Ve dnech 31. 8.–8. 9. 2004 byl proveden záchraný archeologický výzkum na akci „Odstavné parkoviště fy FEVA/etapa 2004“ v k.ú. Troubsko, okr. Brno-venkov. Záchraný výzkum se zaměřil na dokumentaci archeologických situací, které byly zjištěny během zemních prací.

Naleziště je situováno SSV od Troubska v bezejmenné polní trati (292–295 m n. m.). Archeologické situace lze lokalizovat do bezprostřední blízkosti ČBS ARAL a areálu firmy FEVA s. r. o., který byl vystavěn v roce 2002. Staveniště bylo situováno na mírném, k jv. obráceném svahu mezi obcemi Bosonohy a Troubsko-Veselka. Na S ho ohraničovala silniční komunikace spojující tyto obce, na J dálnice D-1.

Výzkumem byla zachycena další část sídliště z mladšího eneolitu, která navázala na starší výzkum z roku 2002 (ÚAPP Brno, NZ č. j. 253/02). Navazující skupina šesti objektů náležela chronologicky do období jevišovické kultury (obr. 9) a byla prezentována jednou pecí, fragmentem základového žlabu dřevěné nadzemní stavby a odpadními jámami. Kromě zlomků typické jevišovické keramiky byl nalezen pravděpodobně fragment nádoby k. kulovitých amfor, kostěná šidla, přeslen, početná kolekce zlomků mazanice s otisky proutí a kůlů, zlomky

Obr. 9. Troubsko. Jevišovická kultura – výběr keramických nálezů.

Troubsko. Jevišovicer Kultur – Auswahl der keramischen Funde.

kamenných broušených sekerek a surovina k jejich výrobě (zelená břidlice).

Podle zjištěných skutečností získaných archeologickými záchrannými výzkumy z let 2002 a 2004 lze vyslovit závěr, že na ploše firmy FEVA se nacházejí pozůstatky monokulturního sídliště z období jevišovické kultury s doklady dřevěných nadzemních staveb (žlaby) a výrobních objektů (pec). V roce 2004 byly prozkoumány objekty, které dokládají přítomnost dřevěné domovní architektury (mazanice s otisky kúlů a prutů), která pravděpodobně náhle zanikla požárem. V reliktu základového žlabu k. 504 byla zjištěna kamenná substrukce s početnými přepálenými kostmi. V nedaleké jámě k. 507 se nacházela destrukce mazanicových stěn domu, opět s přepálenými kostmi a keramikou, která náležela do období jevišovické kultury. Jako zajímavost lze z této jámy uvést nález fragmentu amforovitě nádob bohatě zdobené vhloubenou výzdobou v podobě otisků šňůry (kultura kulovitých amfor /?/) a 2 kostěná šidla.

Petr Kos, ÚAPP Brno

Resumé

Troubsko (Bez. Brno-venkov). JeK. Siedlung. Rettungsgrabung.

VESELÍČKO (okr. Přerov)

„Vlčince“. KZP. Sídliště nebo hrob (?). Povrchový sběr.

V souvislosti s povrchovými sběry prováděnými na jaře 2004 na známé polykulturní lokalitě v trati Vlčince na katastru obce Veselíčko byly učiněny nálezy (obr. 10), které náleží kultuře se zvoncovitými poháry. Z nálezů zaujme zlomená plošně retušovaná silicitová šipka s křídélky, zdobený střep z těla zvoncovitého poháru a nezdobený okraj (obr. 10). K výrobě šipky posloužil silicit krakovsko-čenstochovského jury. Místo nálezů leží v nadmořské výšce 281 m, v jižní části trati, kde se terén začíná pozvolně svažovat směrem k potoku Lukavci, jehož koryto vytváří v těchto místech hluboký kaňon. Poloha v ZM 1 : 10 000, list 25-13-03, 190 Z s. č. a 239 J s. č. Nálezy KZP byly soustředěny na jednom místě při východním okraji rozsáhlého neolitického sídliště s Lnk. Je otázka, zda pocházejí ze sídlištního objektu nebo z hlubokou orbou poru-

šeného hrobu KZP. Výše zmíněné nálezy jsou uloženy v Muzeu Komenského v Přerově (inv. č. A 3928-3930).

Zdeněk Schenk, FF MU Brno

Resumé

Veselíčko (Bez. Přerov). „Vlčince“. Glockenbecherkultur. Siedlung oder Grab (?). Oberflächensammlung.

ZÁHLINICE (okr. Kroměříž)

„Slivotínec“. Epišňůrový příkarpatský kulturní komplex (Chlopice-Veselé?). Sídliště (?). Povrchový sběr.

Při povrchových sběrech na polykulturním nalezišti v trati Slivotínec na jižním okraji katastrálního území Záhlinc, na severozápadním svahu terénní vlny nad levobřežní inundací řeky Moravy (nadm. výška 192–198 m), získali Fr. Illek a L. Ondruch v letech 2000–2002 kolekci štípané industrie a broušených nástrojů, dále zlomky nádob, zvířecí kosti, části lidského skeletu aj. Mezi početnými keramickými nálezy z různých období pravěku (LnK, MMK, KZP?, KLPP, latén) a raného středověku se vyskytly také tři drobné fragmenty z různých, tvarově neurčitelných nádob, které nesou výzdobu tvořenou otisky šňůry v podobě horizontálních linií na hrdle nebo svislých pásů zdvojených linií na výdutí. Jemná keramická hmota je ostřena drobnými úlomky křemene, povrch je oranžově hnědý, příp. černý. Tyto keramické zlomky můžeme s největší pravděpodobností zařadit do okruhu tzv. epišňůrového příkarpatského kulturního komplexu, snad do jeho starší fáze (skupina Chlopice-Veselé), jsou uloženy v Muzeu jiho-východní Moravy ze Zlíně.

Nové nálezy keramiky pravděpodobně sídlištního charakteru z polohy Slivotínec na katastru obce Záhlince, v těsné blízkosti toku Moravy, by tak rozšiřovaly počet dosud známých lokalit tohoto kulturního komplexu, který se v oblasti na východ od řeky Moravy rozvíjí na sklonku eneolitu a na počátku starší doby bronzové. Existence dalších sídlišť v prostoru severně od Napajedelské brány je předpokládána např. na katastrech Hulína, Třebětice, Rymic či Kvítkovic (Šebela – Peška – Janák – Grepl 1990; Kadrow – Peška 1999).

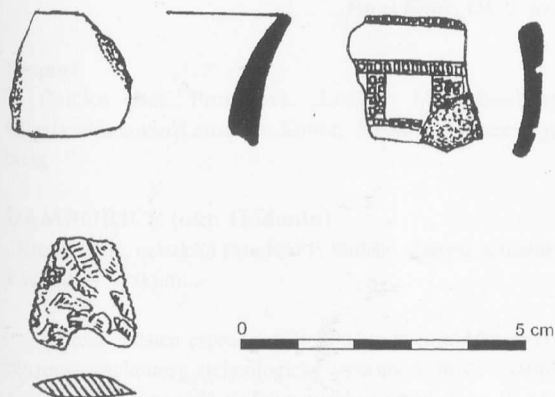
Jana Langová, Muzeum jv. Moravy ve Zlíně

Literatura

- Šebela, L. – Peška, J. – Janák, V. – Grepl, E. 1990: K otázce sídlišť epišňůrového kulturního komplexu na východní Moravě. *Archaeologia Iuvenis* I-1990-1, Brno, 11–27.
- Kadrow, S. – Peška, J. 1999: Älteste Frühbronzezeitliche Siedlungen in Mähren und der Anfang des epischnerkeramischen karpatenländischen Kulturkreises. In: J. Bátorá, – J. Peška (eds.): *Aktuelle Probleme der Erforschung der Frühbronzezeit in Böhmen und Mähren und in der Slowakei*, Nitra 1999, 33–40.

Resumé

Záhlince (Bez. Kroměříž). „Slivotínec“. Späteneolithikum/Frühbronzezeit – ESKK. Siedlung (?). Oberflächensammlung.

Obr. 10. Veselíčko. Nálezy KZP.
Veselíčko. Funde der Glockenbecher Kultur.